

Referenshäg för studier av påverkan av klövviltsbete på vegetationsutveckling – ett samarbetsprojekt mellan Holmen Skog och SLU

Årsrapport 2012

Kontaktpersoner: SLU: Lars Edenius, Holmen: Peter Christoffersson

Innehållsförteckning

Bakgrund

Uppdragets utförande

Resultat 2012

Bilaga 1: Koordinater för hägn och kontrolllytor

Bilaga 2: Instruktion för byggnation av ett 7x7 meters referenshägn

Bilaga 3: Fältmetodik för vegetationsmätningen

Bakgrund

I augusti 2012 ingick Holmen Skog och SLU, Institutionen för vilt, fisk & miljö, SLU, Umeå, ett samarbetsavtal om uppföljning av effekter av klövviltbetning i ungskog. Enligt avtalet ska SLU för Holmens räkning ”utföra uppförande, inmätning och dokumentation av referenshägn för studier av påverkan av klövviltsbete på vegetationsutveckling”. Uppdragsbeskrivningen omfattar 3 hägn per distrikt med egen skog, totalt 33st hägn. SLU bygger hägnen, inventerar och sammanställer resultat. Uppföljning ska ske under minst fem år. Inventering av träd och fältskikt utförs enligt fastställd metodik och genomförs vår och höst de tre första åren, därefter en gång per år.

Följande kriterier angavs för urval av objekt: 1) Mellanbonitet tall, 2) Beståndet ska vara färdigföryngrat, 3) Dominans av tall, 4) Höjd på tallar 2-10 dm, 5) Väg ska finnas fram till objektet, 6) Objekten ska ligga minst 1 km från varandra, helst 2 km eller längre, 7) Uppförande av hägn ska göras senast 3 år efter plantering, 8) Objekten får inte luta för mycket och inte vara för steniga, 9) Objekten bör grupperas inom ÄFO (Älgeförvaltningsområde).

I denna rapport redovisas preliminära resultat för 2012. Eftersom detta var startåret görs redovisningen summarisk med fokus på generella mönster och jämförelser mellan stängslade ytor och kontrolltytor.

Uppdragets utförande

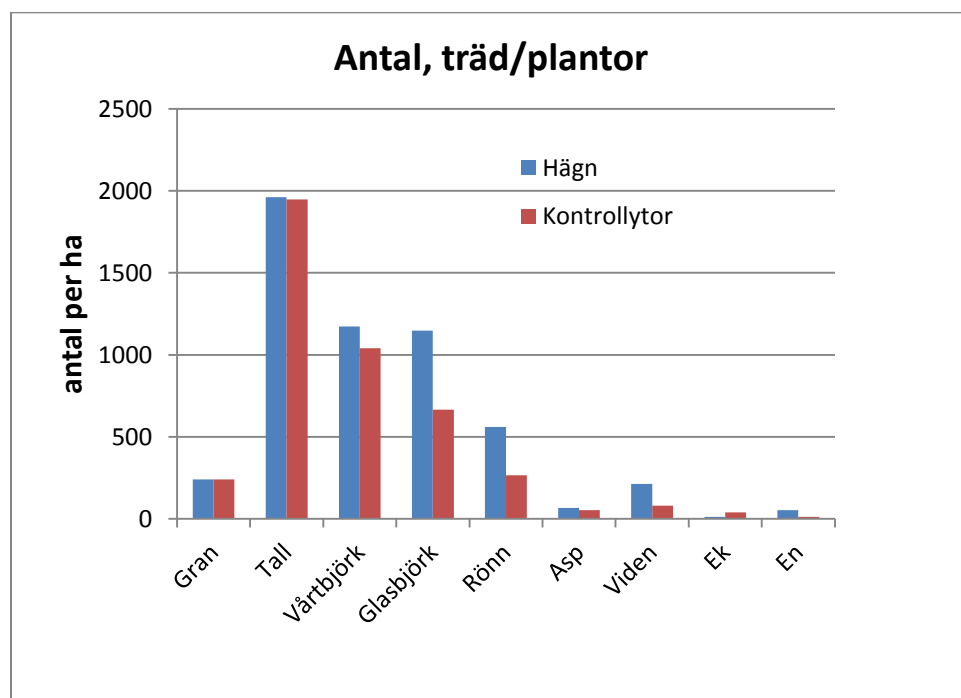
För varje distrikt plockade Holmen fram tio potentiella objekt från bestandsregistret som underlag för urval i fält. Utifrån detta material och kriterierna ovan valdes tre objekt per distrikt under fältbesöken. I ett fall (distrikt Ljusdal) hittades inga lämpliga objekt alls varför detta distrikt föll bort helt, vilket innebar att det slutliga antalet valda objekt blev 30 i stället för 33. Kriterierna i övrigt följdes, förutom i distrikt Uppland där två objekt hamnade 900 m från varandra, alltså innanför den stipulerade minimigränsen 1000 m. Koordinater för de valda objekten återfinns i bilaga 1.

Fältarbetet utfördes under tiden 5 september – 17 oktober. Instruktionerna för hägnuppsättningen och fältinventeringen finns i bilaga 2 och 3. Hägnade ytor och kontrolltytor i samtliga objekt fotograferades under fältinventeringen. Bilder och rådata lagras på VFM i Umeå.

Resultat

Träd och plantor

I medeltal uppgick antalet tallar/tallplantor i de inventerade ytorna till knappt 2000 per ha. Vanligast efter tallen var vårtbjörk och glasbjörk med runt 1000 stammar/plantor per ha. Övriga arter förekom mer sparsamt.

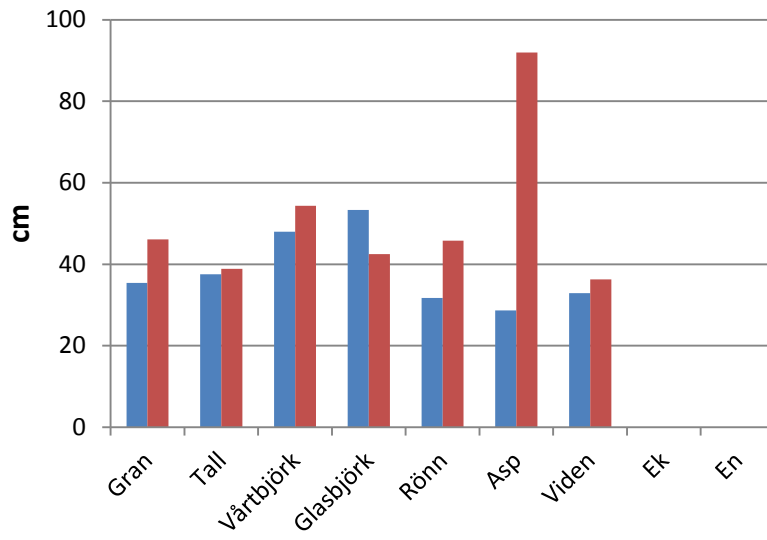

Medelhöjden hos flertalet av trädarterna var ca 40 cm förutom rönn och viden som var något lägre. De få asparna i kontrollytorna var betydligt högre. Betesskador bedömdes på de tre högsta individerna av varje art. Toppskottsbetning dominerade med 76% av skadade träd/plantor. Andelen skadade rönnar var hög (38-62%), måttlig för björkarterna (11-22%) och låg för tallen (0-4%).

Skadade träd/plantor, %

	Hägn	Kontrolllytor
Gran	0	0
Tall	0	4
Vårtbjörk	16	22
Glasbjörk	12	14
Rönn	62	38

Höjd, träd/plantor

Arter i fältskiktet

Mätt som täckningsgrad dominerades fältskiktet av gräs. Lingon var vanligast bland risen följt av blåbär. Mjölkkört förekom i varierande men generellt små mängder. Gräsen dominerade också höjdmässigt följt av blåbär och mjölkkört.

